

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **1/ V.I.**, R.X., B. a žalobcu **2/ MUDr. Z.I.**, R.X., B., proti žalovanému: **JUDr. V.O.**, H.X., M. správkynia konkurznej podstaty úpadcu A.L. „v konkurze“, L.O., IČO: X., o určenie pravosti pohľadávky vo výške 2 594 599 Sk s prísl., o žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku a o žiadosti o ustanovenie advokáta, na odvolanie žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. marca 2008 č. k. 51 Cb 88/99-144 a uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. marca 2008 č. k. 51 Cb 88/99-148 , takto

r o z h o d o l :

Napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. marca 2008 č. k. 51 Cb 88/99-144 sa **p o t v r d z u j e** .

Napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. marca 2008 č. k. 51 Cb 88/99-148 sa **p o t v r d z u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 17.3.2008 č. k. 51 Cb 88/99-144 nepriznal žalobcovi 1/ a žalobcovi 2/ oslobodenie od zaplataenia súdneho poplatku za podané dovolanie.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že 20.12.2007 bolo na Najvyšší súd Slovenskej republiky doručené dovolanie žalobcu 1/ a 2/ proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Obo 57/06 z 20.9.2007.

Žalobcovia zároveň požiadali o oslobodenie od súdneho poplatku a o ustanovenie hradeného advokáta pre zlú finančnú situáciu.

Žalobcovia na výzvu súdu prvého stupňa 13.2.2008 doručili súdu prvého stupňa ich vyjadrenie a potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch, pričom 22.2.2008 doručili žalobcovia doplnenie vyjadrenia.

Súd prvého stupňa v súlade s ust. § 138 ods. 1 O.s.p. podrobne preštudoval vyjadrenia a predložené potvrdenia žalobcov a rozhodol, že pomery žalobcov v 1/ a 2/ rade neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov vzhľadom na ich mesačný príjem ako dôchodcov (žalobca 1/ - 6633 Sk a žalobca 2/ - 15 470 Sk) a ich majetkové pomery (žalobca 1/ je spoluvlastníkom dvojizbového bytu a vlastníkom nehnuteľnosti – domu, o ktorom žalobcovia uviedli, že je neobývateľný a jeho vek je 105 rokov, žalobca 2/ je spoluvlastníkom dvojizbového bytu).

Prvostupňový súd sa ďalej zaoberal záväzkami žalobcov (dlhy). Tieto predstavujú dlh „voči občania SR“ vo výške 140 000 Sk, voči advokátom žalovaných v neúspešných konaniach žalobcov vinou sudcov v SR a ČR vo výške 200 000 Sk a stále poplatky súdom, záväzky vo výške 130 000 Sk exekútorovi, 2000 Sk námietky zaujatosti na Okresnom súde Bratislava III., 3000 Sk – odvolanie, 10 700 Sk – splátky dlžôb, 1000 Sk cesta k súdu do ČR, 2000 Sk – dane, poistenie bytu, 1000 Sk – daň z domu a 5000 Sk – súdne poplatky.

Súd prvého stupňa konštatoval, že žalobcovia sú vlastníkami nehnuteľného majetku, s ktorým je nevyhnutná po celú dobu trvania vlastníckeho práva aj potrebná starostlivosť, opravy a údržba. Preto argumenty, týkajúce sa potrebných opráv, rekonštrukcie a údržby nehnuteľného majetku, súd prvého stupňa neakceptoval ako dôvody, pre ktoré by malo byť priznané oslobodenie žalobcom. Rovnako prvostupňový súd neakceptoval ani argument týkajúci sa potreby úhrad trov konaní účastníkom, ktorí boli v konaniach so žalobcami úspešní a ďalšie náklady a poplatky spojené s konaniami vedenými na súdoch Slovenskej republiky a Českej republiky. Ústava Slovenskej republiky v čl. 46 zaručuje právo na súdnu a inú právnu ochranu. Je slobodným rozhodnutím, či niekto Ústavou garantované právo na súdnu a inú

právnú ochranu využije. S uplatnením práva sú spojené náklady. V prípade úspešnosti účastníka, tento má právo na ich náhradu. V prípade neúspechu takéto právo nemá. Je to pravidlo upravené v záväznej právnej norme. Úhrady trov konaní, v ktorých žalobcovia nemali úspech, preto súd ako dôvod, pre ktorý by malo byť priznané oslobodenie od zaplataenia súdneho poplatku, prvostupňový súd neakceptoval. Ďalšie dôvody (výdavky na stravu, bývanie, poistenie, dane a pod.) súd prvého stupňa rovnako neakceptoval.

Prvostupňový súd dospel k názoru, že v posudzovanom prípade nebola splnená prvá podmienka pre priznanie oslobodenia od súdneho poplatku, a to, že oslobodenie odôvodňujú pomery účastníkov. Súd prvého stupňa sa skúmaním druhej podmienky podľa ust. § 138 ods. 1 O.s.p., že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, nezaoberal, pretože túto podmienku súd skúma len v nadväznosti na splnenie prvej podmienky.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 17.3.2008 č. k. 51 Cb 88/99-148 rozhodol o žiadosti o ustanovenie advokáta tak, že návrh na ustanovenie advokáta zamietol.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že 20.12.2007 bolo na Najvyšší súd Slovenskej republiky doručené dovolanie žalobcu 1/ a žalobcu 2/, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Obo 57/06 z 20.9.2007. Zároveň žalobcovia požiadali o oslobodenie od súdneho poplatku a o ustanovenie hradeného advokáta pre zlú sociálnu situáciu.

O žiadosti o oslobodenie od zaplataenia súdneho poplatku súd rozhodol uznesením č. k. 51 Cb 88/99-144 zo 17.3.2008 tak, že oslobodenie od súdneho poplatku žalobcovi 1/ a žalobcovi 2/ nepriznal.

Ďalej uviedol, že Občiansky súdny poriadok v ust. § 30 umožňuje ustanoviť zástupcu z radov advokátov v prípade, že u účastníka sú splnené podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov. V posudzovanom prípade súd už vyššie uvedeným rozhodnutím oslobodenie od súdneho poplatku nepriznal, a preto súd

prvého stupňa konštatoval, že nie sú splnené podmienky, za ktorých je možné ustanoviť zástupcu z radov advokátov. Súd prvého stupňa preto návrh žalobcu 1/ a 2/ na ustanovenie advokáta zamietol.

Žalobcovia podali odvolanie v zákonom stanovenej lehote proti uzneseniu súdu prvého stupňa zo 17.3.2008 č. k. 51 Cb 88/99-144 a uzneseniu zo 17.3.2008 č. k. 51 Cb 88/99-148 a navrhli ich v celom rozsahu zrušiť a vec vrátiť na riadne, spravodlivé rozhodnutie, alebo ich zmeniť a priznať im oslobodenie od poplatku a ustanoviť im hradeného advokáta pre dovolanie. Ako dôvody uviedli, že v sporovej veci bolo rozhodnuté nespravodlivo, a teda nutnosť dovolania žalobcovia nezavinili, nejde teda ani o svojvoľné, ani bezúspešné uplatňovanie práva. Patrí im priznať plný úspech. Vznikla im škoda, mali značné vydania a žalovaný je povinný ich odvolateľom nahradiť. Ďalej uviedli, že skutočne nemajú na zaplatenie. Mesačne iba za lieky a pomôcky platia do 5000 Sk, aj viacej. V súčasnosti ich postretla hrozná rodinná tragédia a stým spojené nečakané vysoké výdavky. Iba jedlo – diéty, by ich stáli 50 000 Sk, nemajú na nič, žijú iba z odpadkov, z kontajnerov. Musia platiť nájom bytu, vysoké nedoplatky vyúčtovania nájmu. Z bytu, ani domu sa nenajedia, majú ich predať a ísť pod most, kde žalobkyňa 1/ ani ísť nemôže, keďže prišla o nohu. Je nepohyblivá, zomiera. Keď súd nerešpektuje vydania, tak prečo žiada ich doloženie. Nemôžu dať nič. Je im tak zámerne bránené domáhať sa práv im patriacich, peňazí, ktoré životne potrebujú. Aké vydania teda súd uznáva? Nájom, lieky, pomôcky, stravu, diétu a iné, zamlčal. Odvolatelia uvádzajú, že hladujú, žalobkyňa 1/ má cukrovku, musí jesť a žiť. Je všeobecne známe, že dôchodcovia Slovenskej republiky sú žobráci Európy. Ide o vyslovenú zámernú lož zaujatého súdu, že odvolatelia nespĺňajú 1. podmienku – teda ich pomery. Nerozhoduje momentálny príjem, ale reálny príjem a ten je nepatrný pre mnohonásobne vyššie výdavky.

V odvolaní voči uzneseniu súdu prvého stupňa, ktorým návrh na ustanovenie advokáta zamietol ako dôvodný, uviedli, že im patrí priznať oslobodenie od súdneho poplatku, musí im byť ustanovený aj hradený advokát k bráneniu ich práv, keďže ide v sporovej veci o dôležitú a náročnú záležitosť a ich ochrana práv je potrebná. Sudca už pri odmietnutí oslobodenia od poplatkov rozhodol nesprávne a nespravodlivo, keďže im oslobodenie patrí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), prejednal odvolania žalobcu 1/ a žalobcu 2/, proti uzneseniam Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17.3.2008 č. k. 51 Cb 88/99-144 a č. k. 51 Cb 88/99-148 a dospel k názoru, že odvolaniam nie je možné vyhovieť.

Odvolací súd najprv preskúmal odvolanie žalobcov, smerujúce voči uzneseniu súdu prvého stupňa, ktorým súd žalobcom nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov (uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17.3.2008 č. k. 51 Cb 88/99-144), keďže následne z tohto rozhodnutia vychádzal prvostupňový súd pri rozhodovaní o ustanovení žalobcom advokáta.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje skutkové a právne závery prvostupňového súdu v uznesení č. k. 51 Cb 88/99-144 zo 17.3.2008 za vecne správne.

Prvostupňový súd podrobne preskúmal potvrdenie žalobcov o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch. Rovnako podrobne skúmal záväzky žalobcov a iné výdavky, ktoré rozpísali vo svojich vyjadreniach. Tieto uvádzané skutočnosti aplikoval na ust. § 138 ods. 1 O.s.p., t.j., či pomery účastníka odôvodňujú priznanie účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenia od súdnych poplatkov. Zároveň neopomenul na Ústavou Slovenskej republiky garantované právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 Ústavy Slovenskej republiky.

Je nesporné, že žalobcovi v 1/ a 2/ rade nebolo bránené domáhať sa svojho práva súdnou cestou, v konaní sp. zn. 51 Cb 88/99 boli oslobodení od súdnych poplatkov. Z výpočtu výdavkov žalobcov vyplýva, že si uplatňovali svoje právo na súdoch v Slovenskej republike, ako i v Českej republike, bez akýchkoľvek obmedzení. Nie je však možné za bránenie ich práva považovať povinnosť platiť súdne poplatky, pretože je len ich slobodným rozhodnutím, či využijú Ústavou Slovenskej republiky garantované právo na súdnu ochranu. S uplatnením ich práva sú však spojené náklady, a to v zmysle zák. č. 71/1992 Zb. v znení zmien a doplnkov

súdne poplatky a trovy konania v prípade ich neúspechu v konaniach, ktoré vznikli protistrane.

Odvolací súd sa stotožnil s názorom prvostupňového súdu, že v predmetnej veci žalobcovia nespĺnili jednu z podmienok vyžadovaných podľa ust. § 138 ods. 1 O.s.p., pre priznanie ich oslobodenia od súdnych poplatkov, a to, že pomery účastníkov odôvodňujú priznanie oslobodenia od súdneho poplatku.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zo 17.3.2008 č. k. 51 Cb 88/99-144 ako vecne správne podľa ust. § 219 O.s.p. potvrdil.

Následne odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zo 17.3.2008 č. k. 51 Cb 88/99-148.

Podľa ust. § 30 O.s.p. účastníkovi, u ktorého sú predpoklady, aby bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov, ustanoví sudca alebo poverený zamestnanec súdu na jeho žiadosť zástupcu z radov advokátov, ak je to potrebné na ochranu jeho záujmov.

V zmysle vyššie cit. ustanovenia § 30 O.s.p., súd otázku, či sú splnené predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov, posudzuje iba ako otázku predbežnú. Keďže však prvostupňový súd už rozhodol uznesením zo 17.3.2008 č. k. 51 Cb 88/99-144 o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, je týmto rozhodnutím viazaný. Odvolací súd preto dospel k názoru, že súd prvého stupňa postupoval správne vo veci návrhu žalobcov o ustanovenie advokáta, a preto napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17.3.2008 č. k. 51 Cb 88/99-148 podľa ust. § 219 O.s.p. potvrdil.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 29. mája 2008

JUDr. Anna Marková, v. r.
predsedníčka senátu